

PREDMET : Zakon o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama

U Sl.listu CG br.20/15 objavljen je Zakon o sporazumnom finansijskom restrukturiranju dugova prema finansijskim institucijama.

Odnosni Zakon je stupio na snagu 01.05.2015.godine.

A. UVODNA NAPOMENA

Odnosni zakon ima temporalni karakter i važi dvije godine tj. do 01.05.2017.godine.

I. OSNOVNE ODREDBE (čl.1-10)

1. Predmet Zakon je uređenje uslova i načina sporazumnog finansijskog restrukturiranja dugova koje pravna lica, preduzetnici i fizička lica kao korisnici hipotekarnog kredita imaju prema finansijskim institucijama (banka, mikrofinansijaka institucija te privredno društvo koje se u Crnoj Gori bavi poslovima finansijskog lizinga).
2. Finansijsko restrukturiranje je ponovno uređivanje dužničko – povreliračkih odnosa između dužnika, odnosno korisnika hipotekarnog kredita koji su podobni za finansijsko restrukturiranje i finansijskih institucija i drugih povjerilaca.
3. Cilj finansijskog restrukturiranja je podsticanje oporavka dužnika, očuvanje stabilnosti finansijskog sistema te pristupu novim sredstvima finansiranja radi stimulisanja ekonomskog oporavka i rasta.
4. Ako ovim zakonom nije drugačije uređeno na prava i obaveze povjerilaca i dužnika primjenjuju se odredbe zakona kojima se uređuju obligacioni odnosi.
5. Na pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje stečaj, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
6. Ovaj zakon se ne primjenjuje na dužničko-povjerilačke odnose u kojima se kao dužnici pojavljuju:
 - Banke odnosno društvo za osiguranje;
 - Investicioni fond ;
 - Društvo za upravljanje investicionim dobrovoljnim penzijskim fondovima;
 - Ovlašćeni učesnik na tržištu hartija od vrijednosti.
 - Privredno društvo koje obavlja poslove finansijskog lizinga ili drugo privredno društvo koje se pretežno bavi poslovima pružanja finansijskih usluga.
7. Finansijsko restrukturiranje sprovodi se dobrovoljno, saglasnošću povjerilaca i dužnika ili korisnika hipotekarnog kredita, uspostavljanjem načela hitnosti te poštovanja načela savjesnosti i poštenja pravnom prometu.

II. FINANSIJSKO RESTRUKTURIRANJE DUŽNIKA (Čl.11-39)

1. Finansijsko restrukturiranje se može sprovesti samo ako su dužnik i najmanje jedna finansijska institucija u svojstvu povjerioca saglani da učestvuju u finansijskom restrukturiranju.

2. O postignutoj saglanosti dužnik i povjerilac zaključuju sporazum u pisanoj formi.
3. Sporazum o postignutoj saglasnosti dužnik i povjerilac dostavljaju Centralnoj banci CG odmah po njegovom zaključenju.
4. Dužnik je podoban za finansijsko restrukturiranje, ako je u finansijskim teškoćama i ako je privredna aktivnost koju obavlja odživa.
5. Pod finansijskim teškoćama se smatraju nemogućnost izmirenja dugova koji su dospjeli za naplatu ili izvjesnost da dugovi koji dospijevaju neće moći biti plaćeni ako se ne izvrši finansijsko restrukturiranje.
6. Privredna aktivnost dužnika je održiva ako podaci o stanju imovine, kapitala i obaveza te pokazatelji poslovanja dužnika ukazuju na mogućnost oporavka i održivog nastavka poslovanja.
7. Dužnik se smatra podobnim za finansijsko restrukturiranje u smislu tč.4,5 i 6 ako:
 - Nad istim nije pokrenut stečajni postupak u skladu sa posebnim zakonom;
 - Novčani tokovi u prethodna tri mjeseca i njihova projekcija za narednih 12 mjeseci (po međunarodnim standardima) pokazuju da kod dužnika postoji manjak novčanih priliva po osnovu operativnih prihoda u odnosu na obaveze servisiranja finansijskih dugova.
 - Iz plana finansijskog restrukturiranja proizilazi da će dužnik moći da blagovremeno izvršava obaveze utvrdjenim Ugovorom o kreditu koji je predmet restrukturiranja ili finansijske obaveze izmijenjene u postupku restrukturiranja.
8. Kada je povjerilac banka finansijsko restrukturiranje može sprovesti samo za kredite dužnika koji su kvalifikovani u grupu B i C, osim kredita iz tih klasifikacionih grupa koji su prodati pa otkupljeni.
9. Kada je povjerilac mikrokreditna finansijska institucija odnosno restrukturiranje može sprovesti samo za potraživanje prema dužnicima za koja na dan zaključenja sporazuma o saglasnosti, ne postoji kašnjenje u otplati duže od 270 dana.
10. Dužnik i povjerilac su dužni da međusobno saradjuju, a naročito:
 - U vezi procjene vrijednosti sredstava obezbjeđenja koje je dužnik dao za obezbjeđenje potraživanja.
 - U vezi imenovanja jednog ili više lica koje će voditi pregovore dužnika i usklađivati postupanje povjerilaca u pregovorima.
 - Druge aktivnosti u cilju ostvarivanja saradnje povjerilaca i dužnika.
11. Dužnik i povjerioci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju dužni su da uvedu obavezno mirovanje dugova u toku finansijskog restrukturiranja, što znači da mirovanje dugova predstavlja osnov za zabranu pokretanja, odnosno za odlaganje:
 - Izvršenja prinudne naplate sa računa dužnika u pogledu potraživanja povjerilaca.
 - Izvršenje na drugim predmetima izvršenja koje je pokrenuto, na predlog povjerioca ,koji učestvuje u finansijskom restrukturiranju.
12. U periodu mirovanja dugova povjerioci koji učestvuju u finansijskom restrukturiranju ne smiju preduzimati radnje u cilju naplate svojih potraživanja, osim podnošenja tužbi radi naplate potraživanja i sprečavanja nastupanja zastarelosti svog potraživanja.
13. U toku mirovanja dugova dužnik ne smije da preduzima radnje koje bi mogle spriječiti ili otežati naplatu potraživanja povjerilaca koji su zaključili ugovor o mirovanju dugova.

14. Mirovanje dugova ima sledeće oblike:
 - a) Privremeni moratorijum koji nastupa u trenutku zaključenja sporazuma o saglasnosti za učestvovanje u finansijskom restrukturiranju i traje do zaključenja Ugovora o mirovanju dogova odnosno do konstatovanja da dužnik i povjerioci nijesu uspjeli da zaključe taj ugovor.
 - b) Ugovor o mirovanju dugova:
 - Potpisnici sporazuma o saglasnosti zaključuju ugovor o mirovanju dugova, a povjerioci su dužni u roku od dva radna dana od dana zaključenja ugovora sudskim i drugim organima pred kojima se na njihov predlog vodi postupak izvršenja, dostave predlog za odlaganje izvršenja sa razlozima za odlaganje.
15. Ugovor o mirovanju dugova zaključuje se u pisanoj formi, a isti ovjerava, zavodi i evidentira Centar za posredovanje.
16. Ugovor o mirovanju dugova mora obavezno sadržavati elemente iz čl.20 ovog zakona, a može sadržavati i fakultativne elemente iz čl.21 ovog zakona.
17. U svrhu sprovođenja finansijskog restrukturiranja dužnik sačinjava plan finansijskog restrukturiranja po elementima iz čl.22 zakona (procjena imovine dužnika, diskontna kamatna stopa za diskontovanje budućih tokova prihoda, procjena, za slučaj privremenog odlaganja plaćanja kamate i glavnice, dodatnih sposobnosti za u cjelosti otplate duga nakon isteka dogovorenog roka privremenog odlaganja.
18. Finansijsko restrukturiranje okončava se zaključenjem ugovora o finansijskom restrukturiranju uz učešće posrednika kao pisani ugovor, ovjeren u Centru za posredovanje i zaveden u posebnu evidenciju kod istog. Takav ugovor dostavlja se Centralnoj banci CG najkasnije u roku od tri radna dana od dana njegovog zaključenja.
19. Kao mjere finansijskog restrukturiranja mogu se utvrditi mjere iz čl.24 ovog zakona.
20. Finansijskim restrukturiranjem se hipoteke i zaloge na dužnikovoj imovini, utvrđene kao sredstva obezbjeđenja potraživanja, a prije zaključenja ugovora o finansijskom restrukturiranju, ne mijenjaju, osim ako dužnik i povjerilac ugovorom o finansijskom restrukturiranju ne dogovore drukčije.
21. Dužnik može, tokom pregovora o zaključivanju pomenutog ugovora iz domaćih ili međunarodnih izvora, obezbijediti novo finansiranje radi pribavljanja sredstava neophodnih za nastavak poslova u periodu finansijskog restrukturiranja.
22. Posredovanje u postupku finansijskog restrukturiranja se sprovodi u Centru za posredovanje, uz učešće posrednika.
23. Postupak posredovanja pokreće se podnošenjem zahtjeva Centru za posredovanje s tim što se prilaže sporazum o saglasnosti za učestvovanje u postupku finansijskog restrukturiranja.

24. Dužnik je u obavezi, najkasnije u roku od dva radna dana po dostavljanju urednog zahtjeva Centru za posredovanje, najmanje u jednom dnevnom štampanom mediju u Crnoj Gori distribuirati odnosno objaviti informaciju o pokretanju postupka za finansijsko restrukturiranje.

25. Kod Centra za posredovanje se najkasnije u roku od tri dana prijema određuje posrednik sa spiska posrednika za posredovanje ako je zahtjev bio uredan.
26. Dužnik je dužan sačiniti inicijalni plan finansijskog restrukturiranja i dostaviti ga najkasnije osam dana prije održavanja prvog sastanka povjerilaca.
27. Na prvom sastanku povjerilaca kod Centra za posredovanje vrši se izjašnjenje povjerilaca o učešću u finansijskom restrukturiranju.
28. Na osnovu izjašnjenja povjerilaca, posrednik na prvom sastanku sačinjava spisak povjerilaca koji su odlučili da učestvuju u finansijskom restrukturiranju kao i spisak povjerilaca koji ne žele da učestvuju u odnosno restrukturiranju. Odnosne spiskove povjerioci ovjeravaju svojim potpisima.
29. Povjerioci koji odluče da učestvuju u finansijskom restrukturiranju pristupaju pregovorima sa dužnikom o mirovanju dugova-zaključivanje ugovora o mirovanju dugova.
30. Posredovanje o finansijskom restrukturiranju okončava se:
 - Zaključenjem ugovora;
 - Konstatovanjem da dužničko-povjerilački odnos izmjeđ dužnika i povjerilaca nije podoban za finansijsko restrukturiranje.
 - Pisanom izjavom o prestanku razloga za posredovanje, potpisanom od svih učesnika u postupku i dostavljanjem posredniku.
 - Kada svi učesnici u postupku prihvate predlog posrednika da posredovanje više nije opravdano.
 - Kada prestane da postoji uslov da je najmanje jedan od povjerilaca finansijska institucija.
 - Pisanom izjavom jednog ili više povjerilaca o odustajanju od restrukturiranja.
31. Ugovor o finansijskom restrukturiranju zaljučen u skladu sa nekim od mjera finansijskog restrukturiranja (čl.24 Zakona) ima svojstvo izvršne isprave.
32. Ako se na prvom sastanku povjerilaca, povjerioci čija potraživanja iznose preko 75% ukupnog duga dužnika, odluče za učešće u postupku finansijskog restrukturiranja, povjerioci koji se nijesu odazvali pozivu za prvi sastanka i oni povjerioci koji se izjasne da ne žele da učestvuju finansijskom restrukturiranju nemaju pravo da podnesu predlog za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom do okončanja postupka posredovanja o finansijskom restrukturiranju, ali ne duže od tri mjeseca od dana održavanja prvog sastanka povrioca.
33. Povjerilac koji zaključi ugovor o finansijskom restrukturiranju kojim se vrši otkup dužnikovih potraživanja ili kupovina dugova koje dužnik ima prema drugim poveriocima, na taj otkup odnosno kupovinu dugova oslobođen je PDV-a.
34. Na zahtjev dužnika koji je zaključio Ugovor o finansijskom restrukturiranju, organ nadležan za poslove naplate poreza dužan je odobriti istom plaćanje preostalog duga u ratama i to :
 - Poreskog duga do 100.000 E na šest mjesečnih rata

- Poreskog duga preko 100.000 E na dvanaest mjesečnih rata.
- 35. Banka može kredit dužnika koji je bio predmet Ugovora o mirovanju dugova zadržati u istoj klasifikacionoj grupi u kojoj je bio prije, ali ne duže od dva mjeseca.
- 36. Kredit dužnika koji je restrukturiran zaključenjem ugovora u skladu sa ovim zakonom banka može u postupku klasifikacije aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke tretirati kao novoodobreni kredit.
- 37. Dužničko-povjerilački odnosi koji su predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju ne mogu se pobijati ako je nad dužnikom otvore stečajni postupak.

III. FINANSIJSKO RESTRUKTUIRANJE KORISNIKA HIPOTEKARNIH KREDITA (čl.40-47)

1. Finansijsko restrukturiranje kredita obezbijedenih hipotekom ili fiducijarnim prenosom prava svojine na nepokretnoj stvari može se vršiti za kredite koji su u postupku procjene kreditnog rizika klasifikovani u klasifikovane grupe B i C, osim kredita iz tih klasifikacionih grupa koji su prodati pa otkupljeni.
2. Korisnik hipotekarnog kredita smatra se podobnim za finansijsko restrukturiranje ako je u finasijskim poteškoćama i ako procjena finasijske sposobnosti korisnika hipotekarnih kredita koju izvrši banka pokaže da će takav korisnik po finansijskom restrukturiranju biti sposoban da otplaćuje kredit u ugovorenim rokovima.
3. Kao finasijske teškoće smatraju se :
 - Kašnjenje u otplati kredita zbog visoke zaduženosti;
 - Smanjenje prihoda;
 - Povećanje rashoda;
 - Drugi razlozi zbog kojih je umanjena sposobnost otplate kredita.
4. Dužnost je banke da prije preduzimanja određenih mjera i aktivnosti takvog hipotekarnog korisnika obavijesti o mogućnosti da učestvuje u finansijskom restrukturiranju i dostavi mu obrasce zahtjeva koje treba da popuni.
5. Korisnik hipotekarnog kredita, ako to želi, nakon prijema obavještenja podnosi banci pisani zahtjev za restrukturiranje hipotekarnih kredita uz dostavu potrebnih podataka i informacija.
6. Banka analizira sve podatke i informacije te ako ocijeni da korisnik hipotekarnog kredita ispunjava uslove za finansijsko restrukturiranje utvđuje predlog plana restrukturiranja hipotekarnog kredita uz saglasnost korisnika takvog kredita.
7. Na osnovu pomenutog plana korisnik hipotekarnog kredita i banka zaključuju ugovor o finansijskom restrukturiranju hipotekarnog kredita, a takav ugovor dostavlja se Centralnoj banci najkasnije u roku od dva radna dana od dana njegovog zaključenja.
8. Ako korisnik hipotekarnog kredita ne želi učestvovati u restrukturiranju ili odbije plan restrukturiranja, banka ga, bez odlaganja u pisanoj formi obavještava o posledici takvog opredeljenja.

9. Banaka može hipotekarni kredit koji je predmet pregovora o finansijskom restrukturiranju zadržati u istoj klasifikacionoj grupi u kojoj je bio prije otpočinjanja restrukturiranja, najduže dva mjeseca.
10. Ako je hipotekarni kredit restrukturiran zaključenjem pomenutog ugovora banka može u postupku klasifikacija aktive i obračunavanja rezervacija za potencijalne gubitke takav kredit tretirati kao novodobreni kredit.
11. Jemstvo dato po ugovoru o hipotekarnom kreditu ne može biti predmet ugovora o finansijskom restrukturiranju i hipotekarnog kredita, bez saglasnosti lica koje je dalo jemstvo.

IV. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

(čl.48-50)

1. Predmet finansijskog restrukturiranja mogu biti i dužničko – povjerilački odnosi nastali na osnovu ugovora između dužnika odnosno korisnika hipotekarnih kredita i povjerioca zaključenih prije stupanja na snagu ovog zakona.

B. ZAKLJUČNE NAPOMENE

1. II. tč.8. U klasifikacionu grupu B klasifikuje se kredit za koji postoji mala vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka, ali taj kredit mora biti predmet posebne pažnje banke, jer bi potencijalni rizik ukoliko ne bi bio adekvatno praćen, mogao da dovede do slabijih perspektiva njegove naplate.

U klasifikacionu grupu C. Klasifikuje se kredit za koji postoji visoka vjerovatnoća ostvarivanja gubitaka, zbog jasno utvrđenih slabosti koje ugrožavaju njegovu otplatu.

2. II. tč.24. Centar za posredovanje nalazi se u Podgorici, adresa : Đoka Miraševića 59.
Telefoni: +382 20 265 349 i +382 20 265 359
e-mail: posredovanje@t-com.me

Odnosni Centar ima područne jedinice:

- a) U Bijelom Polju, adresa Ulica Slobode bb, telefon: +382 50 433 651
- b) U Kotoru, adresa Benovo bb, telefon: + 382 32 325 319

PRIPREMIO

Branislav Begović, dipl. pravik